

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Cisowa Grapa

Kod krajobrazu: 24-513.47-002

Położenie administracyjne: Gmina Łękawica, Powiat żywiecki; Gmina Porąbka, Powiat bielski; Gmina Ślemień, Powiat żywiecki; Gmina Czernichów, Powiat żywiecki; Gmina Żywiec, Powiat żywiecki; Gmina Gilowice, Powiat żywiecki

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Widok na Górę Żar z kompleksem narciarskim i lotniskiem (fot. Jakub Botwina)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Cisowa Grapa
ID	1668
Kod krajobrazu	24-513.47-002
Typ, podtyp krajobrazu	3b - Z przewagą siedlisk lasowych
Typ rzeźby terenu*	E - Krajobrazy górskie
Kod mezoregionu*	513.47
Nazwa mezoregionu*	Beskid Mały
Typ krajobrazu naturalnego*	Gór średnich i wysokich
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Średniogórskie erozyjne - erozyjne: Regła dolnego
Kod podokręgu geobotanicznego*	H.1a.5.d
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Beskidu Małego
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	33
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Żyzna buczyna karpacka, odmiana zachodniokarpacka, forma regłowa
Kod regionu historyczno-kulturowego*	III.A.5
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Podhale, Ziemia Żywiecka, Nowotawska
Położenie administracyjne	Gmina Łękawica, Powiat żywiecki; Gmina Porąbka, Powiat bielski; Gmina Ślemień, Powiat żywiecki; Gmina Czernichów, Powiat żywiecki; Gmina Żywiec, Powiat żywiecki; Gmina Gilowice, Powiat żywiecki
Powierzchnia (ha)	9670,54

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - leśny, z przewagą siedlisk lasowych obejmujący lasy w Beskidzie Małym - główne pasmo na wschód od Międzybrodzia Żywieckiego.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na wyjątkowe nagromadzenie obiektów kulturowych różnego typu: most drogowy w Kościerz, 9 osiedli samotniczych, 18 obiektów z zachowanymi elementami o charakterze regionalnym, 7 szałasów pasterskich oraz 9 kapliczek i stanica leśna.

- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na występowanie wymienionych wyżej obiektów, a także cenne walory przyrodnicze: skałki ostańcowe (np. Zbójnickie Okno, Skałka na Zakocierzy), jaskinie (np. Jaskinia Komonieckiego), naturalne odsłonięcia geologiczne (Wodospad Dusica), odsłonięcia geologiczne sztuczne (np. kamieniołom w Żywcu-Oczkowie. W strefach grzbietowych jednostki znajdują się dwa rezerваты przyrody chroniące unikalne kompleksy leśne. Jednostka jest silnie eksponowana fizjonomicznie.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Rozległa jednostka obejmująca liczne grzbiety Beskidu Małego. Cały obszar jednostki jest położony Parku Krajobrazowym Beskidu Małego i jego otulinie (ochrona wyjątkowej budowy geologicznej i geomorfologii wraz z zachowanymi zbiorowiskami regla dolnego z niewielkimi polanami pasterskimi), a wyższe partie jednostki należą do Obszaru Natura 2000 Beskidu Małego PLH 240023 (obejmuje ochronę siedlisk górskich kwaśnych buczyn oraz lokalnie świerczyny górnoreglowej, a także różnorodności biologicznej wynikającej z występowania siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG), jednostka zawiera liczne obiekty geologiczno-geomorfologiczne związane z grzbietami wąskimi i szerokimi, małymi dolinami wciosowymi, wierzchołkami stożkowymi i kopulastymi, przełęczami, powierzchniami zrównań i skałkami ostańcowymi (np. Zbójnickie Okno, Skałka na Zakocierzy), jaskiniami (np. Jaskinia Komonieckiego), naturalnym odsłonięciami geologicznymi (Wodospad Dusica), odsłonięcia geologiczne sztuczne (np. kamieniołom w Żywcu-Oczkowie), w strefach grzbietowych jednostki występują rezerваты przyrody - Szeroka (ochrona dolnoreglowych pozostałości naturalnej puszczy karpackiej z pomnikowymi okazami jodeł i buków) oraz Madohora (doskonale zachowany drzewostan na granicy regla dolnego i górnego).

Walory kulturowe

Cechą charakterystyczną jednostki są występujące osiedla samotnicze (9) z zachowanymi obiektami tradycyjnej zabudowy zagrodowej (18). Ich największe nagromadzenie zaobserwować można pomiędzy Trzonką a Domaczką. Tradycyjna zabudowa zagrodowa o zachowanych cechach regionalnych występuje również w granicach Kocierza Rychwałdzkiego. Wyróżniającym się obiektem kulturowym w jednostce jest most drogowy zlokalizowany w Kocierzu Moszczanickim nad Cisowym Potokiem. Ponadto występują tu liczne obiekty małej architektury sakralnej (9) oraz obiekty związane z wypasem (7 szafasów). Przez obszar przebiega szlak kulturowy Beskidzka Droga św. Jakuba.

Fizjonomia krajobrazu

Teren górski pokryty lasem, eksponowany widokowo (ekspozycja bierna - tereny leśne). Przez obszar przebiega kilkanaście szlaków turystycznych. Dobra ekspozycja czynna - liczne punkty i ciągi widokowe. Punkty widokowe z dalekimi panoramicznymi widokami, m.in. na Żar, Jezioro Międzybrodzkie, Jezioro Żywieckie, okoliczne szczyty oraz panoramę pasma górskiego Beskidu Małego oraz pozostałych pasm Beskidów. Ciągi widokowe na dość mocno zadrzewionych graniach, z lokalnymi otwarciami widokowymi. Pola ekspozycji są stosunkowo nieliczne - stanowią je niezadrzewione polany przy ciągach i punktach widokowych. Ważnym obiektem fizjonomicznym jest most drogowy zlokalizowany w Kocierzu Moszczanickim nad Cisowym Potokiem. W fizjonomii krajobrazu silnie oddziałuje też tzw. "Góra Żar". Powiązane widokowo są też sąsiadujące od zachodu wody zbiorników Jezioro Międzybrodzkie i Jezioro Żywieckie.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Zachodnie stoki Beskidu Małego, z górą Żar w tle (fot. Adam Kaliszuk)

ZDJĘCIE NR 2

Park Krajobrazowy Beskidu Małego od strony Czernichowa (zachodnie zbocza Kościelca) (fot. Adam Kaliszuk)

ZDJĘCIE NR 3

Otwarcie w kierunku południowo-zachodnim z Miedzybrodzia Żywieckiego (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 4

Kameralne wnętrze krajobrazowe ze współczesną zabudową mieszkaniową (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 5

Zalesione grzbiety Beskidu Małego z wyraźnie zarysowaną doliną (fot. Jakub Botwina)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

